

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษา การบริหารงานกิจการนักศึกษาในการป้องกันตนเองจากสารเสพติด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานกิจการนักศึกษาเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานกิจการนักศึกษาในการป้องกันตนเองจากสารเสพติดของนักศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา จำแนกตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ ประสบการณ์ทำงาน และประสบการณ์ในการศึกษาอบรมเกี่ยวกับสารเสพติด เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารเสพติดของนักศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา และเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การเสพยาเสพติด

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบในการบริหารงานกิจการนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 คน ครู จำนวน 421 คน และนักศึกษาจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2555 มีนักศึกษาทั้งหมด 10,068 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการสุ่มของยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้จำนวนผู้บริหารและครู 216 คน และนักศึกษาจำนวน 370 คน แต่เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ 261 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษาในการป้องกันตนเองจากสารเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา ใน 5 ด้าน คือด้านการสำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหา ด้านการวิเคราะห์และกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา ด้านการวางแผนและเตรียมการ ด้านการดำเนินการตามแผน และด้านการประเมินผล มีจำนวน 50 ข้อ ฉบับที่ 2 แบบสอบถามสำหรับนักศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษา ใน 3 ด้าน คือ การหลีกเลี่ยงสารเริ่มต้น การใช้ทักษะการปฏิเสธ และการหลีกเลี่ยงการคบเพื่อนที่เสี่ยงต่อการนำไปเสพยาเสพติด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งหาความเชื่อมั่นโดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98 และ แบบสอบถามสำหรับนักศึกษาได้ค่าความเชื่อมั่น 0.97

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารและครู นักศึกษา โดยการหาค่าร้อยละ วิเคราะห์การบริหารงานกิจการนักศึกษาในการป้องกันตนเองจากสารเสพติดในสถานศึกษา และพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานกิจการนักศึกษาในการป้องกันตนเองจากสารเสพติดของนักศึกษา ระหว่างผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ทำงาน ใช้สถิติ F-test และประสบการณ์ในการศึกษาอบรมเกี่ยวกับสารเสพติด ใช้สถิติ t-test และวิเคราะห์พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารเสพติดของนักศึกษาระหว่าง เพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์เสพยาเสพติด ใช้สถิติ t-test

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานกิจการนักศึกษาในการป้องกันตนเองจากสารเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ระดับการบริหารงานกิจการนักศึกษาในการป้องกันตนเองจากสารเสพติดของนักศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา ในภาพรวมทั้งหมดและในแต่ละด้าน จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษาในการป้องกันตนเองจากสารเสพติด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ระดับการบริหารงานกิจการ นักศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านการสำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหา กับด้านการ วางแผนและเตรียมการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการดำเนินการตามแผน ด้านการวิเคราะห์ และกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา และด้านการประเมินผล ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบการบริหารงานกิจการนักศึกษาในการป้องกันตนเองจากสารเสพติดของนักศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา ระหว่างผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ ทำงาน และประสบการณ์ในการศึกษาอบรมเกี่ยวกับสารเสพติด จากการศึกษาพบว่า การบริหารงาน กิจการนักศึกษาในการป้องกันตนเองจากสารเสพติดของนักศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงานของผู้บริหารและครู พบว่า โดยรวม ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีระดับความคิดเห็นการบริหารงานกิจการนักศึกษาใน การป้องกันตนเองจากสารเสพติดของนักศึกษาต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ ในการศึกษาอบรมเกี่ยวกับสารเสพติดกับครูที่ไม่มีประสบการณ์การศึกษาอบรมเกี่ยวกับสารเสพติดมี ความคิดเห็นแตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณา ความคิดเห็นเฉลี่ย พบว่า ทั้งภาพรวมและรายด้าน ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การศึกษาอบรม เกี่ยวกับสารเสพติดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสารเสพติดเฉลี่ยสูงกว่าผู้ที่ไม่มีประสบการณ์การศึกษาอบรม

3. พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารเสพติดของนักศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา มีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารเสพติดด้านการ ใช้ทักษะปฏิเสธ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การหลีกเลี่ยงการคบเพื่อนที่เสี่ยงต่อการนำไปเสพยาเสพติด และการหลีกเลี่ยงสารเริ่มต้น

4. เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การเสพยาเสพติด จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาเพศหญิงสูงกว่าเพศชาย พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารเสพติดของ นักศึกษา ปวช. และ ปวส. ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพฤติกรรมการป้องกัน ตนเองจากสารเสพติดของนักศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การเสพยาเสพติด พบว่า โดยรวมและ รายประเด็นนักศึกษามีคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองของนักศึกษาระหว่าง คนที่มีประสบการณ์การเสพยาและไม่มีความเสี่ยงการเสพยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 โดยที่คะแนนเฉลี่ยของคนที่ไม่มีความเสี่ยงการเสพยาสูงกว่าคนที่มีประสบการณ์การเสพยาเสพติด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่องการบริหารงานกิจการนักศึกษาในการป้องกันตนเองจากสารเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับการบริหารงานกิจการนักศึกษาในการป้องกันตนเองจากสารเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา พบว่า การบริหารงานกิจการนักศึกษาในการป้องกันตนเองจากสารเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา ผู้บริหารและครุมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษาในการป้องกันตนเองจากสารเสพติดโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารงานกิจการนักศึกษา ในการดำเนินงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานโครงการที่เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากสารเสพติดโดยตรงนั้น ได้แก่ หัวหน้างานปกครองและหัวหน้างานอนามัย ส่วนคณะกรรมการทั่วไป และตัวแทนของนักศึกษา มีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพียงบางส่วนเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการงานกิจกรรมบ่อยครั้ง การจัดกิจกรรมจัดเป็นครั้งเป็นคราว (สุรศักดิ์ ลิ้มมณี, 2545: 38-39) จึงเป็นส่วนที่ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กาญจนา ทรัพย์อาจัน (2546: บทคัดย่อ) พบว่า การปฏิบัติการดำเนินเนินการป้องกันยาเสพติดของครูอาจารย์ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและ ประไพ พรหมเจริญ (2543: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาบ้าในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดชลบุรี พบว่า ครูในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดชลบุรี มีระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง อมรรรัตน์ พรหมศรี (2546: 97) วิจัยเรื่อง การดำเนินงานป้องกันใช้ยาเสพติด สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กลุ่มภาคเหนือ พบว่า การดำเนินงานด้านนโยบาย การวางแผน การจัดองค์กร การจัดบุคลากร การพัฒนาทักษะส่วนบุคคล การสร้างกิจกรรมชุมชนเข้มแข็ง การประสานงาน การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ การจัดกิจกรรมทางเลือก งบประมาณ และการประเมินผล ทุกวิทยาเขต โดยมีค่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากร อยู่ในระดับปานกลาง ณรงค์ สุปินะเจริญ (2541: 87) ที่พบว่า การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขการติดสารเสพติดในกลุ่มนักเรียนของโรงเรียนเชิงคำวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดเชียงใหม่ การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ สุระเดช รอดจินดา (2542: 75) ที่ศึกษาการบริหารกิจการนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาเสพติดในสถานศึกษาจังหวัดพะเยา พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานกิจการนักศึกษาในการป้องกันตนเองจากสารเสพติดของนักศึกษาโดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงานของผู้บริหารและครุพบว่า โดยรวม ผู้บริหารและครุที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีระดับความคิดเห็นการบริหารงานกิจการนักศึกษาในการป้องกันตนเองจากสารเสพติดของนักศึกษาต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีกาญจน์ รัตนธรรม (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด พบว่า ภาวะผู้นำ

ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และประวิทย์ บูรณโกศล (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการป้องกันสารเสพติดของผู้บริหารตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า การปฏิบัติงานของผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารงานกิจการนักศึกษาในการป้องกัน ตนเองจากสารเสพติดของนักศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การศึกษาอบรมของผู้บริหารและครูพบว่า ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการศึกษาอบรมเกี่ยวกับสารเสพติดกับครูที่ไม่มีประสบการณ์การศึกษาอบรมเกี่ยวกับสารเสพติดมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งในภาพรวม และรายด้าน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ด้านผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การศึกษาอบรมเกี่ยวกับสารเสพติดมีความคิดเห็นสูงกว่าผู้ที่ไม่มีประสบการณ์การศึกษาอบรม ทั้งนี้เนื่องมาจาก สำนักพัฒนาและแก้ไขปัญหายาเสพติด (2542: 47) ระบุไว้ว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงอีกฝ่ายหนึ่ง คือ ครู อาจารย์ที่คอยดูแล ให้คำปรึกษาต่อนักเรียน/นักศึกษา และผู้ปกครอง ฉะนั้นครูอาจารย์จึงจำเป็นต้องมีประสบการณ์การศึกษาอบรมในรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ คำหมาน คนไค (2542: 167) กล่าวว่า ครูและบุคลากรในสถานศึกษา ต้องได้รับการพัฒนาตนเอง พัฒนางานในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพที่เปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด การพัฒนาผู้เรียนสำคัญอันใด การพัฒนาครูก็สำคัญอันนั้น บัณฑิตโบสถ์ทอง (2545: 17) กล่าวว่า การดำเนินงานในการป้องกันปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา จะเกิดผลสำเร็จได้ครูอาจารย์ต้องได้รับประสบการณ์การศึกษาอบรมที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการแก้ปัญหาเป็นสิ่งสำคัญ และหากเป็นความต้องการมาจากครูอาจารย์ด้วยแล้ว ยิ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

4. พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารเสพติดของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาจากสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา มีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผลจากการศึกษาสอดคล้องกับการดำเนินการป้องกันยาเสพติด ในชั้นวางแผนนั้นสถานศึกษาทุกแห่งมีคณะกรรมการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ส่วนใหญ่รับทราบแนวนโยบายสถานศึกษา (เขียนสิทธิ์ คูสุวรรณ, 2544: 76) และในสถานศึกษาได้จัดโครงการโรงเรียนสีขาวเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีกลุ่มเพื่อนที่ช่วยชักจูงในทางที่ดี ทั้งนี้เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ให้ความสำคัญกับเพื่อนสูงสุดจนอาจกล่าวได้ว่าเป็นวัยที่ “ติดเพื่อน” พฤติกรรมเบี่ยงเบนและพฤติกรรมเสี่ยงทั้งหลายของกลุ่มวัยรุ่นมักจะเป็นพฤติกรรมที่กระทำ ตามการตัดสินใจของผู้นำกลุ่มหรือความคิดริเริ่มและจินตนาการเฉพาะหน้าภายใต้แรงกดดันของกระบวนการกลุ่มเพื่อน (Peer Pressure) ในภาวะการณ์ คับขันเช่นนี้ หากวัยรุ่นได้ฝึกทักษะในการประเมินศักยภาพของตนเองมาแล้วจนเกิดความชำนาญก็จะสามารถประเมินศักยภาพของตนเองได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะช่วยให้

มองเห็นว่าทางเลือกที่เหมาะสมกับตนเองได้ด้วย ในกรณีเช่นนี้ ทักษะการสื่อสารเพื่อปฏิเสธ คัดค้าน เจรจาต่อรอง โดยเสนอทางเลือกใหม่ที่ดีกว่า และทักษะในการหาเหตุผลโน้มน้าวให้มีการเปลี่ยนพฤติกรรม เบี่ยงเบนทั้งหลายที่เกิดจากการคิดริเริ่มที่ไม่สร้างสรรค์ซึ่งนอกจากทักษะในการคิดวิเคราะห์ห้อย่างมี เหตุผล และทักษะในการใช้เหตุผลพิจารณาตัดสินใจเลือกทางที่เหมาะสมกับตนเองแล้ว ทักษะชีวิตที่ เกี่ยวกับการประมาณตน การรู้จักใช้การสื่อสารเพื่อรักษาจุดยืนของตนเองโดยการปฏิเสธและเจรจา ต่อรองอย่างละมุนละม่อมเพื่อรักษาน้ำใจและผลประโยชน์ของตนเอง และทักษะในการปรับตัวปรับ ทัศนคติของตนเอง และผู้ที่เกี่ยวข้องให้ทันกับเหตุการณ์ นับว่ามีความสำคัญต่อเยาวชนเป็นอันมาก เป็น ทักษะพื้นฐานที่จะช่วยทำหน้าที่เป็นภูมิคุ้มกันอย่างถาวรที่คอยเหนี่ยวรั้งเยาวชนออกจากพฤติกรรม เบี่ยงเบนและชักนำเยาวชนเลือกกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสม (กมลรัตน์ วัชรินทร์ 2547: 21)

เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารเสพติด ด้านการใช้ทักษะปฏิเสธเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ การหลีกเลี่ยงการคบเพื่อนที่เสี่ยงต่อการนำพา ไปเสพยาเสพติด และการหลีกเลี่ยงสารเริ่มต้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรพจน์ สมานมิตร (2546: 56-67) ได้สรุปว่า การกระทำใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อการป้องกันตนเองให้หลุดพ้นจากสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการเข้าไป เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เป็นพฤติกรรมการแสดงออกที่เปิดเผย สามารถวัดได้ และสังเกตได้ โดยแบ่ง ออกเป็น 3 องค์ประกอบ ที่เป็นการป้องกันตามปัจจัยเสี่ยงที่นักเรียน นักศึกษาสามารถหลีกเลี่ยงได้ คือ การหลีกเลี่ยงสารเริ่มต้น การใช้ทักษะการปฏิเสธและการหลีกเลี่ยงการคบเพื่อนที่เสี่ยงต่อการ นำพาไปเสพยาเสพติด สอดคล้องกับ บัณฑิต โบสถ์ทอง (2545 : 48) กล่าวว่า การป้องกันการติดสารเสพติด มีการดำเนินการมาตั้งแต่ในชั้นเรียน โดยครู/อาจารย์คอยอบรมสั่งสอน และครูผู้สอนประพฤติตนเป็น แบบอย่างที่ดี จัดกิจกรรมส่งเสริมการเล่นกีฬา การออกกำลังกายทำให้นักเรียน นักศึกษามีสุขภาพ แข็งแรง รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และมีความเข้มแข็งทั้งทางร่างกายและจิตใจ ไม่หันเข้าไป เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เมื่อมีเพื่อน ๆ ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสารเสพติดมาชักชวน นักเรียนนักศึกษา สามารถปฏิเสธ เพื่อหลีกเลี่ยงการคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงหรือติดยาเสพติด มงคล ปลื้มจิตรชม และคณะ (2539: 133) กล่าวว่า นักเรียน นักศึกษาที่ไม่ใช้สารเสพติด จะมีความรู้เรื่องสารเสพติด ดีกว่านักเรียน นักศึกษาที่ใช้สารเสพติด และสามารถหลีกเลี่ยงจากการใช้พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการ ใช้ สารเสพติด

5. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเฉลี่ยของนักศึกษา เกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันตนเอง จากสารเสพติดของนักศึกษา จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรม การป้องกันตนเองของนักศึกษาระหว่างเพศชายและหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยคะแนนเฉลี่ยของเพศหญิงสูงกว่าเพศชาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการปฏิรูป การศึกษา สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล มีอิสระ และผู้บริหารมีอำนาจในการบริหารงานอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะ อย่างยิ่ง ด้านการบริหารงานบุคคล ซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรโดยตรง เมื่อสถานศึกษามีการวางแผน พัฒนาบุคลากรน้อย ทำให้ครูไม่ได้รับการจูงใจที่เหมาะสม ขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน บุคลากรซึ่งเป็น ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีเพศต่างกันมีมุมมองและความคิดที่ต่างกัน โดยมุมมองและความคิด ของเพศหญิงสูงกว่าเพศชาย เพศหญิงจะมีความคิดเชิงรุก คิดก้าวไกลในอนาคต มีความคาดหวังใน ความสำเร็จมากกว่าเพศชาย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552: 45)

เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารเสพติดของนักศึกษา ด้านการหลีกเลี่ยงสารเริ่มต้นและการหลีกเลี่ยงการคบเพื่อนที่เสี่ยงต่อการนำไปเสพยาเสพติดระหว่างเพศชายและหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยของเพศหญิงสูงกว่าเพศชาย ส่วนด้านการใช้ทักษะการปฏิเสธคะแนนความคิดเห็นระหว่างเพศชายและหญิงไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรหมมี พุ่มไม้ (2548: บทคัดย่อ) พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรจำแนกตามตัวแปรเพศที่ต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารเพื่อการป้องกันและแก้ปัญหาเสพติดทุกด้านแตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยของนักศึกษา เกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารเสพติดของนักศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายประเด็นนักศึกษามีคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองของนักศึกษาระหว่างระดับการศึกษา ปวช. และ ปวส. ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และการเปรียบเทียบคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยของนักศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารเสพติดของนักศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การเสพยาเสพติด พบว่า โดยรวมและรายประเด็นนักศึกษามีคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองของนักศึกษาระหว่างคนที่ม่ประสบการณ์การการเสพยาและไม่ม่ประสบการณ์การเสพยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่คะแนนเฉลี่ยของคนที่ม่ประสบการณ์การเสพยาสูงกว่าคนที่ม่ประสบการณ์การเสพยาสารเสพติด เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ ประภาศรี ทรัพย์ธนบุรณ์ (2546: บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนที่มีความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด การรับรู้ความรุนแรงของสารเสพติด มีพฤติกรรมในการป้องกันสารเสพติดแตกต่างกัน และอนันต์ วัฒนะวิทย์ (2549: บทคัดย่อ) เสนอแนะว่า สถานศึกษาควรจัดให้นักเรียน นักศึกษาและครู อาจารย์ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายของยาเสพติด จัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติดร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. สถานศึกษาควรที่จะมีการร่วมมือกันระหว่างครู นักศึกษา สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา โดยการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการร่วมกัน ประกอบด้วยผู้แทนฝ่ายต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อศึกษาถึงสาเหตุการแพร่ระบาดของสารเสพติดในสถานศึกษา แนวทางและวิธีการแก้ไขปัญหา ตลอดจนกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและมีประโยชน์มากอีกวิธีหนึ่ง เพราะทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ทราบข้อมูลและแนวความคิดจากหลายฝ่ายร่วมกันมักจะเป็นข้อมูลที่ตรงกับความจริง การดำเนินการแก้ไขปัญหาก็สามารถกระทำได้อย่างถูกต้องและมีความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เข้ามาช่วยกันแก้ไขปัญหาอย่างแท้จริง ทำให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าที่สถานศึกษาจะเป็นผู้ดำเนินการแก้ไขปัญหาแต่ฝ่ายเดียว เพราะฉะนั้นสถานศึกษาจะต้องเน้นแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดใน 4 ส่วน คือ

1.1 ตัวนักศึกษา ควรสอนเกิดการสร้างภูมิคุ้มกัน และมีทักษะชีวิต (Life Skills) เพียงพอที่จะป้องกันตนเองมิให้ติดยาเสพติด เช่น มีทักษะในการปฏิเสธ ทักษะในการคิดวิเคราะห์ การคาดการณ์ อันจะนำไปสู่ความสามารถในการรับผิดชอบตนเอง และการควบคุมตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

1.2 ผู้ปกครอง สถานศึกษาต้องมีการประสานงานกับผู้ปกครอง ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความรัก ความอบอุ่น ความสนใจ ให้ความสนใจและคำปรึกษากับลูกหลานของพวกเขาได้ทุกเรื่องทุกโอกาส รวมทั้งทำตัวเป็นแบบอย่าง ลด ละ หรือเลิกพฤติกรรมต่าง ๆ ที่สวนทางกับคำสอน ควรมีกิจกรรมร่วมกันในโอกาสต่าง ๆ ตลอดจนเปิดโอกาสให้ลูก หลาน มีส่วนร่วมในการดูแลครอบครัวด้วย

1.3 สถานศึกษา ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน จัดอบรมกลุ่มผู้นำเยาวชน รวมถึงการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครในการติดตามพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในสถานศึกษา

1.4 ครู ครูทุกคนควรมีทักษะในการให้คำปรึกษา แนะนำ โดยเฉพาะครูฝ่ายปกครองไม่ควรใช้มาตรการลงโทษเพียงอย่างเดียว ควรสมทบบาทของความเป็นผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง ตลอดจนเพื่อน ของนักศึกษาแล้วแต่สภาพปัญหาของนักศึกษา

2. สถานศึกษาควรพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. สถานศึกษาควรให้การจัดอบรมความรู้ทักษะต่าง ๆ แก่ผู้เกี่ยวข้องกับการบริการกิจการ นักศึกษาในการป้องกันสารเสพติดอย่างต่อเนื่อง

4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญ กระตุ้นให้บุคลากรตระหนักและเห็นความสำคัญของแผนการป้องกันสารเสพติดของสถานศึกษา และแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งให้นโยบาย กำหนดให้ผู้มีรับผิดชอบอย่างชัดเจน ให้การสนับสนุนบุคลากรอย่างเพียงพอ และมีการประเมินผลตามแผนงานที่วางไว้อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการบริหารงานกิจการนักศึกษาเพื่อทักษะชีวิต ในการป้องกันตนเองจากสารเสพติดของนักศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินการ พัฒนาคูณธรรม จริยธรรมเพื่อให้นักศึกษาสามารถใช้ทักษะชีวิตที่ดีในการป้องกันตนเองจากสารเสพติดในสถานศึกษาต่อไป

2. ควรศึกษาปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อการป้องกันตนเองจากสารเสพติดของนักศึกษา เพื่อให้ได้ตัวแปรที่สำคัญนำไปใช้พัฒนาพฤติกรรมป้องกันตนเองจากสารเสพติดของนักศึกษาอาชีว